

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 10C/127/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1212215502
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Nižňanská
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2014:1212215502.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Oľgou Nižňanskou, v právnej veci navrhovateľov: 1. S. R., H.. X.X.XXXX, A. XX N. C., X. K., zastúpený na základe splnomocnenia občanom Ing. Jurajom Matulom, Humenské námestie 7 v Bratislave, 2. B. R., H.. XX.XX.XXXX, X. K., zastúpený opatrovníkom Domov sociálnych služieb pre dospelých Zavar, Hlavná 1, Zavar, proti odporcovi: R. R., H.. XX.X.XXXX, C. X, XXXX R., Š., občan SR, zastúpený advokátkou JUDr. Natáliou Klempovou, AK L. Dérera 23 v Bratislave, o neplatnosť Darovacej zmluvy zo dňa 19.7.1999, takto

rozhodol:

Súd návrh navrhovateľov v 1. a 2. rade v celom rozsahu **z a m i e t a**.

Navrhovatelia v 1. a 2. rade sú **p o v i n n í** zaplatiť odporcovi spoločne a nerozdielne náhradu trov konania 296,81 € na účet advokátky JUDr. Natálie Klempovej, č.ú. XXXXXXXXXXX/XXXX všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ō v o d n e n i e :

Navrhovateľ v 1. rade sa návrhom doručeným súdu 25.6.2012 domáhal, aby súd určil, že Darovacia zmluva daryne G. R., ktorou dňa 19.7.1999 darovala odporcovi byt č. 2 na prízemí bytového domu E. XX, na LV č. XXXX, je neplatná.

Návrh odôvodnil tým, že G. R., ktorá bola ich matka, zomrela dňa 29.11.1999, pričom pred svojou smrťou darovala svoj byt odporcovi Darovacou zmluvou, na ktorej bolo zapísané vecné bremeno v prospech daryne, spočívajúce v práve doživotného užívania predmetnej nehnuteľnosti.

O tejto skutočnosti sa navrhovateľ spolu so svojím bratom B. R., ktorý bol zbavený svojprávnosti a umiestnený v ústave, dozvedeli až po matkinej smrti v rámci dedičského konania. Matka bola ťažko chorá od r. 1985. Odporca sa na Slovensku nezdržiaval, žije vo Švajčiarsku od r. 1970, kedy emigroval.

O matku aj o brata sa staral navrhovateľ výlučne sám. Dennodenne nakupoval, zariaďoval lekársku starostlivosť, dodával jej lieky a zdravotnícky materiál. Od januára 1999 bola matka celkom nevládna, jej zdravotný stav sa neustále zhoršoval, nebola schopná sa o seba postarať, bola roztrasená, nevládala sa sama najesť a napiť. Denne ju chodil kŕmiť, preobliekať, umývať a podávať jej lieky. Matka nebola schopná udržať v ruke ani pohár, ani pero a je úplne vylúčené, aby bola schopná vôbec niečo podpísať.

V čase údajného podpisu zmluvy bola aj psychicky ťažko chorá, nepríčetná a určite nebola schopná rozoznať svoje konanie a jeho dôsledky. Odporca matku nenavštevoval a žiadnym spôsobom sa o ňu nestaral.

Listom zo dňa 2.6.2010 navrhovateľ odporcu oboznámil s tým, že považuje darovaciu zmluvu za nulitnú, ale na list nedostal žiadnu odpoveď. Obrátil sa tiež s prosbou na mediátorku PhDr. Miroslavu Kristínovú - Wieckowskú, na ktorej výzvy odporca rovnako nereagoval.

Podaním zo dňa 29.11.2012 požiadal navrhovateľ v 2. rade B. R., zastúpený opatrovníkom Domovom sociálnych služieb Zavar o vstup do konania ako navrhovateľ v 2. rade. Súd uznesením zo dňa 28.5.2013 pod č.k. 10C/127/2012-55 tento vstup pripustil.

Odporca sa k podanému návrhu vyjadril písomným podaním doručeným súdu 7.3.2013.

V ňom uviedol, že skutočnosti uvedené v žalobe nie sú zväčša pravdivé. Vo Švajčiarsku žije aj s rodinou od r. 1979. Do roku 1989 nemohol prísť na Slovensko, nakoľko vtedajší režim mu to neumožňoval. Písal si však s rodičmi a telefonoval. Dvakrát zaplatil matke cestu a cca mesačný pobyt u nich vo Švajčiarsku. Po r. 1989 matku pravidelne 2 - 3 krát ročne navštevoval a pomáhal jej aj finančne. S matkou býval aj jeho ťažko chorý a dlhé roky nezamestnaný brat A. R.. V januári 1999 odporca matke zaplatil zostatkovú cenu bytu, ktorý si odkúpila od štátu. Uhradil aj všetky nedoplatky spojené s užívaním bytu. Navrhovateľ v 1. rade si chodil stále od matky pýtať peniaze. Mal neustále finančné problémy, často menil zamestnania a bol aj nezamestnaný. Matka mu neverila, že sa postará po jej smrti o chorého brata A.. Po odkúpení bytu matka za prítomnosti odporcovej manželky oznámila navrhovateľovi v 1. rade, že byt ide darovať odporcovi s tým, že jej aj bratovi A. odporca umožní doživotne bezodplatne bývať v predmetnom byte.

Navrhovateľ v 1. rade to akceptoval a nemal proti tomu žiadne námietky. Nebohému bratovi Jozefovi odporca s manželkou pomohol vybaviť invalidný dôchodok, ktorý mu bol priznaný od roku 2000. Ako odporca sľúbil matke, odo dňa prevodu bytu, pravidelne mesačne hradil všetky poplatky spojené so správou a užívaním bytu plus telefónne účty. Tieto platby sa realizovali prostredníctvom pani M. D.. Po matkinej smrti v novembri 1999 odporca vybavil aj uhradil náklady jej pohrebu. Ako sľúbil matke, brat A. R. býval bezodplatne v byte na E. V. až do svojej náhlej smrti v roku 2009. Bratovi odporca finančne vypomáhal, platil za neho byt a služby spojené s jeho užívaním. Kúpil mu aj nový plynový sporák. Navštevoval ho cca trikrát ročne. Ich matka pani G. R. bola až do svojej smrti sebestačná, svojprávna a vedela sa o seba postarať. Aj keď mala niekedy problémy s chodením, denne chodila do kostola a sama nakupovala. Matka mu vedome, na základe slobodnej vôle, nie v tiesni a za nevýhodných podmienok darovala byt, na ktorého kúpu jej poskytol peniaze. Brat S. - navrhovateľ v 1. rade, bol o tom upovedomený a akceptoval to s tým, že odporca sľúbil matke, že po jej smrti bude umožnené bratovi A. bezodplatné bývanie v byte a finančná podpora. Začiatkom mája 1999 odporca s matkou navštívili komerčno právnu kanceláriu JUDr. Tatiany Pappovej, ktorú matka požiadala o spísanie darovacej zmluvy. Povedala tam dôvody, prečo tak chce urobiť. Dňa 7. mája boli na Notárskom úrade JUDr. Juríkovej, kde notárska pracovníčka zákonným spôsobom overila vlastnoručný podpis odporcu a jeho matky. Tvrdenia navrhovateľa, že ich matka bola od januára roku 1999 celkom nevládna, so zhoršujúcim sa zdravotným stavom, že sa nebola schopná o seba postarať, bola roztrásená, nevládala sa sama najesť a napiť, bolo ju treba kŕmiť, je klamstvo. Aj tvrdenie navrhovateľa, že ju chodil denne umývať, podávať jej lieky, nevládala udržať pero a že v čase podpisu zmluvy bola psychicky ťažko chorá a nepríčetná a nebola schopná rozpoznať svoje konanie, je hrubá lož. Matka požiadala Miestny úrad Ružinov o odkúpenie bytu. Po výzve Miestneho úradu Ružinov jej odporca dal peniaze na úhradu nedoplatkov spojených s užívaním bytu a na výzvu Miestneho úradu sa dostavila v januári 1999 osobne na bytové oddelenie, kde pri plnom vedomí podpísala Zmluvu o prevode bytu na E. V.. Matka oboznámila navrhovateľa v 1. rade v januári 1999 s tým, že chce byt darovať odporcovi, lebo jej finančne pomáha a postará sa finančne o chorého brata Jozefa. Navrhovateľ to akceptoval. Odporca sa jej poďakoval za dôveru a sľúbil jej, že sa o ňu a brata bude finančne starať a bude hradíť mesačné platby za byt a telefón. Matku aj brata navštevoval 2-3x ročne a finančne im vypomáhal. Svoj sľub daný matke dodržal a umožnil bratovi Jozefovi bývať bezodplatne až do jeho smrti v byte na E. V. C.. Brat Jozef skonal náhle

na zhubné ochorenie v roku 2009. Až po jeho smrti /10 rokov od prevodu bytu/, sa navrhovateľ začal domáhať časti bytu a rozširovať o odporcovi lživé informácie. V októbri roku 2009 bol odporca predvolaný ako svedok na výsluch na políciu. Tam riadne vypovedal, predložil i všetky doklady ohľadom darovacej zmluvy. Odporca sa domnieva, že konanie bolo zastavené. Byt na E. V. svojpomocne rekonštruoval a mieni sa tam na starobu presťahovať aj s manželkou. Na základe vyššie uvedeného žiada súd, aby po vykonaní a vyhodnotení dôkazov návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom účastníkov konania, predvolaných svedkov Z. D. O., Ľ.V. R., A. R. S., Z. O., oboznámil sa aj s listinnými dôkazmi založenými v spise a dospel k záveru, že návrh je nedôvodný.

Z Výpisu z LV č.XXXX súd zistil, že vlastníkom bytu č. 2 na prízemí bytového domu vo vchode na E. XX N. C., je odporca. Titulom nadobudnutia sa stala Darovacia zmluva zo dňa 7.5.1999, zavkladovaná dňa 19.7.1999 pod N.-XXXX/XX. Darovacia zmluva bola podpísaná medzi darkyňou G. R. a obdarovaným R. R.. Súčasťou tejto zmluvy je v čl. III zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného bývania darkyne v byte, čo je zrejme aj z časti "C" Ľarchy, predmetného Výpisu z LV. Celková podlahová plocha bytu bez balkónov a lodží je 54,21 m², ide o 2 - izbový byt. Zo Zmluvy o prevode vlastníctva k tomu istému bytu uzatvorenej medzi G. R. a Hlavným mestom SR Bratislava súd zistil, že táto bola uzatvorená dňa 16.3.1998 a zavkladovaná 16.3.1999 pod N. - XXXXX/XX.

Z Úmrtného listu vyhotoveného Matričným úradom Bratislava II vyplýva, že G. R., matka účastníkov konania, zomrela dňa 29.11.1999.

Na Čestnom prehlásení navrhovateľa v prvom rade, ktoré bolo vyhotovené a podpísané jeho vlastnou rukou, je pečiatka a podpis praktickej lekárky pre dospelých MUDr. Heleny Grossovej zo dňa 2.5.2011 a ňou dopísané, že "Matka aj brat boli psychicky chorí v liečbe psychiatricky dľa rajónu." Inak je obsah Čestného prehlásenia navrhovateľa v súlade s jeho tvrdeniami v návrhu aj v priebehu súdneho konania, zachyteného v Zápisniciach z pojednávania.

Pri výsluchu navrhovateľ v prvom rade na svojich tvrdeniach v podstate zotrval, až v závere uviedol, že matka nebola v podstate psychicky chorá, ale inteligentná a múdra žena, bola skôr nevládna v čase podpisu zmluvy až do dňa svojej smrti. Jeho zástupca potvrdil, že v spore ide skôr o rovinu morálnu, keď navrhovateľ v prvom rade sa viac staral fyzicky o svoju matku než odporca, ktorý býval v zahraničí a matku navštevoval iba sporadicky.

Opatrovník navrhovateľa v druhom rade na návrhu zotrval s tým, že k súdnemu konaniu sa pripojil z dôvodu, že prípadný úspech v spore by mohol znamenať majetkový prínos pre zastúpeného. Navrhovateľ v druhom rade bol do ich ústavu umiestnený 13.11.1991 a to z dôvodu, že jeho matka bola ťažko chorá a nemohla sa o neho sama postarať. Od tej doby sa o jeho stav zaujímal len navrhovateľ v 1. rade. Vzťahy medzi bratmi nie sú opatrovníkovi známe.

Odporca pri výsluchu doplnil, že mu nejde vôbec do hlavy nezmyselnosť tohto sporu. On aj keď žil vo Švajčiarsku, celej rodine finančne pomáhal, a je teda absurdné, že navrhovateľ v 1. rade na to zabudol. Vôbec tiež nechápe, prečo navrhovateľ tvrdí, že ich matka bola nepríčetná, keďže to nie je pravda. Odporca matku aj brata A. stále podporoval, nakoľko matkin dôchodok by jej nepostačoval na nájomné, ani platby služieb za byt a tiež súčasne na výživu a starostlivosť o chorého, nezamestnaného syna.

Na objasnenie vyhlásenia praktickej lekárky MUDr. Heleny Grossovej uvedeného v Čestnom prehlásení navrhovateľa v 1. rade súd vypočul túto lekárku ako svedkyňu. Svedkyňa uviedla, že navrhovateľa v 1.

rade pozná iba z videnia, jeho matka a brat boli jej pacienti. Navrhovateľ ju oslovil niekedy v máji 2011. aby mu potvrdila, že sa staral o matku aj brata. Ona síce uviedla do jeho Čestného prehlásenia , že matka aj brat boli psychicky chorí, ale čo

sa týka matky účastníkov konania, išlo o bežné psychické problémy, skôr išlo o neurózu, či neurasténiu. Boli to bežné krátkodobé stavy, na ktoré sa predpisoval benzodiazepín. Ona sama sa domnieva, že brala tieto lieky kvôli svojim synom. Syn A. bol chorý na rakovinu hrtana a syn B. bol psychicky chorý a napokon musel byť umiestnený v ústave. Pani G. R., ale nebola v starostlivosti psychiatra, nikdy nebola hospitalizovaná pre psychiatrickú diagnózu. Nebola zbavená svojprávnosti a stavy, ktoré ju občas pochytili, nemohli v žiadnom prípade ovplyvniť jej vôľovú zložku a rozpoznávacie schopnosti v čase, keď podpisovala Darovaciu zmluvu. Bola to veľmi slušná a kľudná pacientka a nebol s ňou nikdy žiadny problém. Ku koncu jej života mala problémy s tlakom, mala aj Bercove vredy, ale ani vtedy sa neliečila psychiatricky. K tomu koncu ju doprevádzal navrhovateľ v 1. rade , prípadne jej sám chodil pre lieky. Odporcu videla raz, keď bol u nej aj s matkou aj s bratom A.. V máji 1999, keď malo prísť k podpisu Darovacej zmluvy, bola matka účastníkov konania určite psychicky v poriadku. Ak by to tak nebolo, potom by jej o tom musel navrhovateľ v 1. rade niečo povedať, keďže ona má návštevnu službu, čo sa ale nestalo, teda nič ako lekárka nemusela v tomto smere riešiť.

Svedkyňa L. R. (manželka odporcu) uviedla, že matku účastníkov konania videla prvý krát až v r. 1984, keď išla ku nim na návštevu do Švajčiarska a ona ju bola vyzdvihnúť vo Viedni. Mali spolu dobrý vzťah, bola to síce jednoduchá žena, ale vedela veľmi dobre po nemecky i po maďarsky, dalo sa s ňou o všetkom porozprávať. Od roku 1989 svedkyňa pravidelne chodila aj s dcérou na Slovensko, kde mala svojich rodičov. Manželova matka mala zdravotné problémy, trápilo ju srdce, mala vysoký tlak a kľčové žily. Psychicky však bola úplne v poriadku. Čo sa týka darovaného bytu, po revolúcii bola možnosť ho odkúpiť, čo sa aj stalo. Manželova matka si robila starosti o syna A., ktorý s ňou býval, bol ťažko chorý a nezamestnaný. Obávala sa, že po jej smrti sa nebude mať kto o neho postarať. Poberal síce nejaké sociálne dávky, ale v podstate ho živila matka. Preto poprosila odporcu, či by sa o A. finančne a inak nepostaral a navrhla mu, že mu daruje svoj byt, v ktorom by mohol A. zostať bývať aj po jej smrti. Manžel sa jej spýtal, či s takým riešením súhlasí, nakoľko by to mohol byť aj záväzok pre ňu, v prípade, že by sa s manželom, ktorý je tiež chorý, niečo stalo. Napokon s tým súhlasila. Keď mala pani R. potvrdený prevod k bytu z miestneho úradu v marci 1998, chcela hneď byt darovať manželovi. Definitívne sa však táto vec rozhodla okolo Vianoc 1998 a najbližší termín návštevy u notára bol až máji 1999. Oni samozrejme pri prevode vlastníctva zaplatili aj všetky nedoplatky ktoré na byte viazli ku dňu prevodu. Po nadobudnutí vlastníctva k bytu platili všetky poplatky, ktoré boli spojené s bývaním brata A. v byte, ako bola voda, kúrenie, električka a podobne. Hradili aj všetky nevyhnutné opravy, kúpili všetky potrebné základné veci ako TV, radiátor, manžel dal opraviť okná, dvere a záchod, nakoľko to bolo v dosť v zlom stave. Keď matka účastníkov konania zomrela v novembri 1999, brat A. tam zostal podľa dohody bývať, mal vtedy 49 rokov. Býval tam až do svojej smrti dňa 3.5.2009, teda 10 rokov, takže týchto 10 rokov mu oni s odporcom platili všetky náklady na bývanie a telefón , finančne ho podporovali a nosili mu rôzne potrebné veci vždy, keď ho navštívili. Nosili mu aj jedlo, obliečky na posteľ, uteráky, príbory, riady a podobne. Bohužiaľ, jeho brat S., čo je navrhovateľ všetko zobral, sú na to aj svedkovia. Čo sa týka pani R., ona osobne ju videla naposledy v januári 1999, ale manžel bol na Slovensku viackrát v tom roku a naposledy ju videl ešte mesiac pred jej smrťou, teda v októbri 1999. Podľa toho, čo jej hovoril, bola úplne v poriadku, zomrela na zlyhanie srdca. Čo sa týka tejto veci, je jej ľúto, čo tvrdí navrhovateľ v 1. rade, aj to, že sa

súdi s manželom. Tieto nároky začal mať potom, čo im zomrel brat A.. Dovtedy zo všetkého iba profitoval. Ona je tiež matka, nechcela by, aby po jej smrti o nej jej dieťa hovorilo, že bola nepričetná. Ona mala s navrhovateľom celkom dobrý vzťah až do toho roku 2009. Tiež ho navštevovali, nosili darčeky pre neho aj pre jeho syna. Čo sa týka sporného bytu, pani R. si niekedy v decembri 1998, alebo v januári 1999 zavolala všetkých synov a ona im oznámila, ako chce všetko riešiť.

Ďalej súd vypočul aj svedkyňu A.. R. S., advokátku, ktorá riešila a vybavovala záležitosti okolo Darovacej zmluvy. Tá potvrdila, že matka účastníkov konania bola psychicky úplne v poriadku, keď sa jej telefonicky ohlásila za účelom právneho vysporiadania záležitosti s bytom. Bolo to niekedy pred 15 - 16 rokmi na jar. Prišla ku nej následne na konzultáciu. Oboznámila ju, že by chcela riešiť darovanie bytu svojmu synovi R. a to z toho dôvodu, že má doma chorého syna, ktorý je bez príjmu, ktorý nemá resp. nepoberá žiadne dávky a ona sa bojí, že keď sama zomrie, z neho by sa mohol stať bezdomovec. Rozprávala mi, že má ťažký život, štyri deti, strašne sa bojí, že tento chorý syn nebude mať po jej smrti kde bývať, pokiaľ by sa byt predal. Ona sa jej pýtala, či si je istá, že chce darovať byt a či svojmu synovi verí, pretože mala zo svojej praxe skúsenosti, že niekedy keď počas svojho života rodičia dajú byt deťom, tak sa to nemusí vyplatiť. Ona na to uviedla, že jedného syna má v ústave, jeden je bez príjmu a ťažko chorý, tretiemu už dala dosť - dala mu auto a kedy môže, vtedy ho podporí. Syn, ktorému chce darovať byt jej finančne prispieva a jemu jedinému verí, že keď zomrie, byt sa nepredá, ale umožní tento syn svojmu bratovi v tomto byte bývať až do smrti. Ona jej vysvetlila, že bude dobré mať v byte doživotné užívacie právo a toto doživotné užívacie právo aj dali do zmluvy. Tiež jej navrhla, že by bolo dobré, keby sa podpísalo Prehlásenie, v ktorom by jej syn prehlásil, že umožní svojmu bratovi v byte bývať. Na ďalšom stretnutí jej doniesla doklady od bytu a ona im následne dala prečítať vyhotovené exempláre Darovacej zmluvy, spísalo sa Prehlásenie a išli spolu na Notársky úrad, kde p. R. so synom podpísali zmluvy a čestné prehlásenie. Aj pred týmto úkonom sa jej spýtala, či si je istá vo svojom rozhodnutí. Ona vyhlásila, že skutočne verí iba tomuto jedinému synovi. Na Notársky úrad s nimi išla preto, lebo keď to podpísali, sľúbila im, že Návrh na vklad odnesie spolu so zmluvami na Kataster. Matka účastníkov konania bola úplne príčetná, vedela čo chce, povedala, že aj ona má zdravotné problémy, boleli ju nohy a mala niečo so žilami. Rozprávala, že má malý dôchodok a tento jediný syn aj s nevestou jej stále pomáhajú, takže p. R. presne vedela čo chce a aj to riadne zdôvodnila. Psychicky bola úplne v poriadku. Pani R. prejavila jasne svoju vôľu a povedala aj prečo chce urobiť to, čo chce urobiť. Keby sa byt stal predmetom dedičstva, mohol by sa prediť a ona sa zrejme obávala, že by sa syn dostal na ulicu. Povedala tiež, že navrhovateľovi dala auto, alebo na auto. Jej išlo o to, že nájom v tom byte platil stále odporca a keď by zomrela, tak ten chorý syn by sa mohol dostať na ulicu, pretože by nemal z čoho platiť nájom bytu a služby. Svedkyňa ako advokátka sa ale v prvom rade snažila ochrániť právne svoju klientku pani R..

Svedok Z. O. potvrdil to, že navrhovateľ v prvom rade, ktorého pozná dlhé roky ešte z práce, sa vždy riadne staral o matku, robil jej nákupy, navštevoval ju a podobne. On sám bol u jeho matky viac krát na návšteve spolu s navrhovateľom. Pani R. bola na svoj vek veľmi čiperná. Či sa neskôr niečo zmenilo, nevie posúdiť. Odporcu nikdy nevidel. Počul od navrhovateľa, že odporca sa o matku nestaral, býval v

zahraničí a pár krát prišiel na Slovensko. Vie to z počutia od navrhovateľa. Tiež videl aj brata A. u navrhovateľa v Petržalke asi v období dvoch rokov pred jeho smrťou. Domnieva sa, že navrhovateľ sa príkladne staral o matku aj o chorého brata. Zdá sa mu divné, že ho matka v podstate vydedila.

Navrhovateľ v záverečnej reči uviedol, že ide o morálnu rovinu, že tu stojí proti sebe poskytnutie auta a poskytnutie bytu ale tiež totálna osobná starostlivosť o chorú matku aj brata, oproti občasnej starostlivosti odporcu zo zahraničia. Namietol výsluch manželky odporcu ako svedka zaujatého.

Odporca poukázal na to, že tvrdenia navrhovateľa o nepríčetnosti matky účastníkov konania sa v spore nepreukázali, práve naopak. Darovaciu zmluvu podpísala pri plnom vedomí a z vlastnej vôle. Netrpela žiadnou duševnou chorobou, ani poruchou, ktorá by ju na takýto úkon robila neschopnou.

Podľa § 34 Občianskeho zákonníka právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

Podľa § 38 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

Podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

Podľa § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Naliehavý právny záujem na neplatnosti právneho úkonu Darovacej zmluvy medzi matkou s jedným z jej synov mal súd u navrhovateľov za preukázaný, nakoľko v prípade úspechu v spore by kataster zapísal na LV č. XXXX v súlade so zákonom a vykonávacou vyhláškou predchádzajúci právny stav a sporný byt by sa stal predmetom novoobjaveného dedičstva. Právne postavenie navrhovateľov by sa určením neplatnosti darovacej zmluvy nepochybne zmenilo.

Po vykonanom dokazovaní mal ale súd jednoznačne za preukázané a to najmä svedeckými výpoveďami, že právny úkon zomrelej darykyne G. R., ktorým darovala svoj byt odporcovi zmluvou podpísanou dňa 7.5.1999, bol platným právnym úkonom. Túto skutočnosť potvrdila najmä výpoveď svedkyne Z.. D. O., praktickej lekárky pre dospelých, ktorá potvrdila, že matka účastníkov konania, netrpela žiadnou psychickou poruchou, ktorá by ju robila na akýkoľvek právny úkon neschopnou.

Neliečila sa u psychiatra a nikdy nebola z psychických dôvodov hospitalizovaná. Ani v čase tesne pred svojou smrťou navrhovateľ túto lekárku neinformoval, že by sa zdravotný stav jeho matky po psychickej stránke nejako zhoršil a bolo potrebné ho riešiť. Bola síce ťažko chorá, liečila sa, ale na zdravotné problémy, ktoré nesúviseli s jej psychikou. Svedkyňa odstránila aj rozpor s jej tvrdením, ktoré vykonala na listine vyhotovenej navrhovateľom v 1. rade, keď uviedla, že pod slovným spojením, že "matka aj brat boli psychicky chorí", mala na mysli predovšetkým bežné psychické problémy, ako neurasténia, či neuróza, ktoré boli len občasného, a teda krátkodobého charakteru. Nešlo v prípade matky účastníkov konania o žiadnu duševnú chorobu, či poruchu, ktorá by mohla ovplyvniť jej vôľové a rozpoznávacie schopnosti v čase, keď urobila právny úkon darovania bytu.

Rovnako súd posúdil aj výpoveď svedkyne A.. R. S., advokátky, ktorá komunikovala v procese vypracovania Darovacej zmluvy s matkou účastníkov konania. Aj ona potvrdila, že pani R., bola psychicky orientovaná, presne vedela, čo chce, aj prečo to chce. Svoje konanie riadne zdôvodnila a zmluvu boli spolu podpísať u notára. Teda v čase vykonania tohto právneho úkonu nebola matka účastníkov konania ani imobilná, či neschopná udržať v ruke pero, ako tvrdil navrhovateľ v 1. rade.

Svedkovia Ľ. R. a svedok Z.H. O., svojimi výpoveďami potvrdzovali skôr okolnosti okolo starostlivosti navrhovateľa a odporcu o svoju matku. I keď išlo svojim spôsobom o mierne zaujaté výpovede, nakoľko Ľ. R. je manželkou odporcu a Z. O. blízkym priateľom navrhovateľa v 1. rade, súd na ich základe dospel k záveru, že tak odporca ako i navrhovateľ pomáhali každý svojím spôsobom svojej matke. Odporca jej pomáhal predovšetkým finančne, jeho osobná starostlivosť bola obmedzená jeho pobytom v zahraničí. Navrhovateľ v 1. rade pomáhal matke predovšetkým osobne, tým, že jej chodil nakupovať, brať lieky a chodil s ňou v prípade potreby k lekárovi. Jeho prípadná finančná pomoc nebola natoľko významná, ako pomoc odporcu. Navrhovateľ napokon túto finančnú pomoc odporcu ani nespochybňoval. Odporca v súlade so sľubom, ktorý svojej matke dal, postaral sa aj o svojho ťažko chorého brata, platil mu výdavky spojené s bývaním, nechal ho dožiť v byte a poskytoval mu aj naturálnu pomoc vo forme predmetov osobnej i dlhodobejšej potreby.

Súd nezameriaval dokazovanie na morálnu rovinu právneho úkonu matky účastníkov konania, nakoľko predovšetkým bolo potrebné jeho právne posúdenie a to z hľadiska jej schopnosti, či neschopnosti

vykonať tento úkon v súlade s právnymi predpismi, pričom bolo preukázané, že sa tak v plnom rozsahu stalo.

Každá fyzická osoba, ktorá vlastní majetok, má právo o tomto svojom majetku za svojho života plne v súlade obsahom vlastníckeho práva o ňom rozhodovať, teda držať ho, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Tak sa stalo aj v prípade pani R., ktorá právnym úkonom a to darovaním, rozhodla o tom, kto bude vlastníkom jej majetku. Keďže právny úkon je prejav vôle, pričom táto vôľa v jej rozumovej a rozpoznávacej časti, nebola u nej nijako obmedzená, alebo znížená, či už nátlakom, alebo duševnou poruchou, či iným spôsobom, čo by mohlo mať vplyv na platnosť urobeného právneho úkonu, súd rozhodol tak, že posúdil tento úkon ako platný a plne v súlade so zákonom. Dokazovanie tiež jednoznačne preukázalo, že v čase podpisu darovacej zmluvy nebola daryňa fyzicky nevládna a neschopná zmluvu podpísať, keďže ju podpísala u notárky za prítomnosti advokátky a svedkyne A.. S., odporcu i notárskej pracovníčky.

Napokon ani samotný navrhovateľ nespochybnil, že jeho matka bola inteligentná a múdra a nie nepríčetná, ako tvrdil vo svojom návrhu. Skutočnosť, že sa cítil byť v majetkovej rovine ukrivdený, keď byt sa po smrti matky nestal predmetom dedičstva, a on z neho nemal žiadny prospech, nie je pre rozhodnutie vo veci samej právne relevantné. Navrhovateľ sa o tejto skutočnosti dozvedel ak nie pred smrťou matky, tak hneď potom, ako zomrela a to v dedičskom konaní. Následne ešte 10 rokov, teda po dobu, počas ktorej v byte býval jeho ťažko chorý brat A., túto skutočnosť toleroval, teda mu musela táto situácia vyhovovať, či už pre to, že sa nemusel o bratove potreby finančne starať, či inak mu vypomáhať, alebo preto, lebo rešpektoval matkino rozhodnutie. Až po smrti svojho brata napadol darovací úkon svojej matky na súdnu cestou, teda v čase, keď už bol predmetný byt voľný a bolo možné s ním disponovať.

Súd nemal pochybnosti v tom, a z vykonaného dokazovania to aj vyplynulo, že matka účastníkov konania rozhodla o svojom majetku pred svojou smrťou správne a spravodlivo. Darovala svoj byt tomu zo svojich synov, ktorý mal najväčšiu schopnosť tak z hľadiska materiálneho ako aj morálneho dokončiť to, čo sama už nestihla. Teda postarať sa okrem nej aj o toho z jej synov, ktorý bol ťažko chorý a túto pomoc nevyhnutne potreboval. Odporca svoj sľub daný matke v celom rozsahu dodržal.

Na základe vyššie uvedených skutočností a citovaných právnych predpisov, rozhodol súd v znení, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Vzhľadom k tomu, že súd mal vykonaným dokazovaním dostatočne zistený skutkový stav, z ktorého bolo možné vyvodiť jednoznačný právny záver, nebolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie výsluchom ďalších navrhnutých svedkov, pretože títo mohli potvrdiť len také skutočnosti, ktoré by nemali podstatný vplyv pre rozhodnutie súdu. Išlo o svedkov, ktorí mali potvrdzovať výlučne mieru starostlivosti oboch bratov o ich matku, prípadne o brata. Nebolo tiež ani potrebné vykonať znalecké dokazovanie na psychický stav matky účastníkov konania ku dňu vykonania úkonu darovania, nakoľko v konaní bolo preukázané, že sa psychiatricky nikdy neliečila a netrpela ani žiadnou psychiatrickou chorobou, ktorá by mohla ovplyvniť jej rozpoznávaciu, alebo rozumovú schopnosť. Napokon ani žiadny z účastníkov konania takéto dokazovanie nenavrhoval.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p. odporca mal vo veci plný úspech, preto mu súd priznal plnú náhradu trov konania, spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia advokátkou JUDr. Natáliou Klemovou, ktorá trovy konania vyčísliła podaním zo dňa 21.3.2014 v celkovej sume 3.682,18 €. Právna zástupkyňa si ale úkony právnej služby vyčísliła z všeobecnej hodnoty bytu, pričom nešlo o určenie vlastníckeho práva, ale o neplatnosť právneho úkonu. Judikatúra súdov, vrátane NS SR už túto situáciu viac krát riešila a novela vyhlášky č.655/2004 Z.z. účinná od 1.7.2013 rozpornosti odstránila.

Súd priznal trovy právneho zastúpenia nasledovne :

Výpočtový základ za úkony v r. 2013 je 60,07 € (1/13 VZ), pre rok 2014 je 61,07 (1/13 VZ)

Ide o nasledovné úkony právnej pomoci :

1. prevzatie veci a príprava zastúpenia, vrátane prvej porady s klientom 15.5.2013 60,07 €
2. účasť na pojednávaní dňa 23.5.2013 , odročeného bez prejednanía veci - ? úkonu 15,02 €
3. účasť na pojednávaní dňa 24.9.2013 60,07 €
4. účasť na pojednávaní dňa 20.3.2014 (od 11,00 - 13,10 hod.), 2 úkony po 61,07€ 122,14 €

Celkom za úkony právnej pomoci 257,30 € + 3x rež. paušál po 7,81 € a 2x rež. paušál po 8,04 €, čo je 39,51 € , teda 257,30 € + 39,51 € = 296,81 €.

Súd nepriznal ani odmenu za úkon "nahliadnutie do spisu", ktorý predmetná vyhláška nepozná, pričom ide o právo účastníka konania, nie povinnosť, alebo nutnosť takéhoto úkonu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia na tunajšom súde, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.